

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-201 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-65/1375- 513
Karar Tarihi : 14.10.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ (İkinci Başkan)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Mehmet Selim ÜNAL, Burak SAĞLAM

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : Eti Elektrometalürji A.Ş.
Burdur Yolu Üzeri Kepezaltı/Antalya

E. DOSYA KONUSU : **Eti Elektrometalürji A.Ş. (Eti)'nin, Türkiye Demiryolları Makine San. A.Ş. (Tüdemsaş) tarafından açılan karpit alım ihalelerine sadece bir firma üzerinden katıldığı ve diğer firmalara teklif vermeyerek bunların söz konusu ihaleye katılımını engellediği iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Eti'nin Türkiye'de karpit üreten tek teşebbüs olduğu; şikâyetçinin normal zamanlarda Eti'den karpit alabildiği; ancak Eti'nin Tüdemsaş tarafından açılan karpit alım ihalesine sadece bir firma üzerinden katıldığı ve diğer firmalara teklif vermediği, dolayısıyla şikâyetçinin de aralarında bulunduğu diğer firmaların söz konusu ihalelere katılımını engellediği iddia edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.07.2010 tarih ve 5479 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.08.2010 tarih ve 2010-1-201/İİ-10-356-MSÜ sayılı İlk İnceleme Raporu, 26.08.2010 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına ve 10-56/1086-M sayılı sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 05.10.2010 tarih ve 2010-1-201/ÖA-10-356-MSÜ sayılı Önaraştırma Raporu 08.10.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/392 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-65 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; konu hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, "Karpit pazarı", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.2. Tespitler ve Değerlendirme

Başvuru, temel olarak, Eti'nin Tüdemsaş tarafından açılan karpit alım ihalelerinde şikâyetçiye teklif vermediği ve bu ihalelere katılımını engellediği iddiasını içermektedir. Bu çerçevede, iddia konusu eylemin, 4054 sayılı Kanun'un hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin 6. maddesi kapsamında mal vermeyi ya da sözleşme yapmayı reddetme olup olmadığı incelenmiştir.

Herhangi bir teşebbüsün istediği teşebbüs ile sözleşme ilişkisi içine girebilmesi, öncelikle, sözleşme yapma özgürlüğü kapsamında değerlendirilmelidir. Böylesi bir eyleminin kötüye kullanma olarak değerlendirilebilmesi için ürün veya hizmetin reddetme eylemi ile karşılaşan teşebbüs açısından kaçınılmaz olması (hayati önem taşıması), mal vermeyi reddetmenin objektif olarak haklı gerekçelere dayanmaması ve bu eylemin rekabeti sınırlayıcı etkisinin olması gibi unsurların varlığı aranmaktadır.

Dosya özelinde şikâyet edilen Eti, Türkiye’de karpit üreten tek teşebbüs konumundadır. Ancak, söz konusu pazarda ithalat yapılmasının önünde de herhangi bir engel bulunmamaktadır. Nitekim dosya mevcudu bilgilerden, Eti’nin Türkiye karpit pazarındaki payının yaklaşık olarak, 2007 yılı için %..., 2008 yılı için %..., 2009 yılı için %... ve 2010 yılının ilk altı ayı için %... olarak gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Pazarın kalan kısmını yurt dışından yapılan ithalat oluşturmaktadır. Söz konusu değerler Eti’nin hâlihazırda pazar payının oldukça yüksek olduğuna işaret etmekle birlikte, ithalatın payının yıllar itibarıyla artış eğiliminde olması, pazarda hâkim durumda olup olmadığı ile ilgili kati bir neticeye varmayı da imkânsız hale getirmektedir. Bu itibarla şikâyet konusu iddia Eti’nin hâkim durumda olduğu varsayımı altında yapılmıştır.

Her şeyden önce belirtmek gerekir ki, yukarıda yer verilen rakamlar, Eti hâkim durumda olsaydı dahi karpit alıcıları bakımından güçlü bir alternatifin mevcut olduğunu göstermektedir. Ancak şikâyetçi, görevli raportörle yaptığı görüşmede, yıllardır Eti ile ticari ilişki içerisinde olduğunu, Türkiye’de Eti dışında karpit sağlayıcısı bulunmadığını ve karpit ithalatı yapıldığından haberdar olmadığını ifade etmiştir.

Mevcut bilgilerden, şikâyetçi yönünden, Tüdemsaş’ın açtığı ihalelere girmek için Eti tarafından üretilen karpitin hayati önem taşımadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki, normal zamanlarda Eti’den rahatlıkla karpit aldığını ifade eden şikâyetçinin söz konusu ihalelere girmesinin başlı başına bir ihtiyaç veya zaruret olduğunu gösterecek herhangi bir bilgi de dosyada mevcut değildir.

Diğer yandan Eti’nin konuya ilişkin yazısında, kamu karpit ihalelerine katılmak için kendilerinden yazılı teklif isteyen her kuruma aynı fiyat teklifinin verildiği, sözlü fiyat teklifi taleplerinin ise karpiti Eti’den alarak ihaleye katılacak teşebbüslerin ihale fiyatlarını belirlemeye yönelik olabileceği endişesiyle reddedildiği ifade edilmektedir.

Son olarak mal vermeyi reddetmenin rekabeti sınırlayıcı bir etkisinin olup olmadığı değerlendirilmiştir. Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, Tüdemsaş’ın 2008 ve 2010 yıllarında sonuca bağlanabilmiş 2 adet karpit ihalesi açmış olduğu anlaşılmıştır. Eti’nin konuya ilişkin yazısında 2008 yılındaki ihalede ... ton, 2010 yılındaki ihalede ise ... ton karpit için iki ayrı teşebbüse teklif verildiği ifade edilmektedir. Aynı yıllarda Eti’nin Türkiye karpit satış miktarı 2008 yılı için ..., 2010 yılının ilk 6 ayı için ... ton olarak gerçekleşmiştir. Buna göre Tüdemsaş ihalelerinin Eti’nin tüm satış miktarı içindeki payı %2-3 aralığındadır.

Esasen, şikâyetçinin Eti’den tedarik ettiği karpiti yine karpit pazarının bir parçasında değerlendirmek istediği görülmektedir. Bir başka deyişle şikâyetçi bakımından karpit, karpit ile ilintili başkaca bir mal veya hizmetin üretilmesi veya sunulması için değil, doğrudan bir diğer teşebbüse satılabilmesi için talep edilmektedir. Dolayısıyla, en uç örnekte Eti Türkiye’deki tek sağlayıcı olsaydı dahi, bu tür ihalelere veya karpit pazarındaki herhangi bir satış faaliyetine yönelik olarak diğer teşebbüslerle anlaşma yapmaya zorlanmasının rekabet hukuku yönünden makul bir açıklaması yoktur. Aksi yönde bir değerlendirme, dosyaya özgü başkaca hususlar bulunmadıkça, hâkim durumdaki bir teşebbüsün ticari faaliyetini yürütürken, her aşamada başkaca teşebbüslerin ticari faaliyetini desteklemek zorunda olduğu anlamına gelecektir.

10-65/1375- 513

J. SONUÇ

100 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.